

7.5.2026

VN/32047/2024
VN/32047/2024-VNK-6

Puolustusministeriö

Valtioneuvoston kanslian lausunto HE eduskunnalle laiksi puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain muuttamisesta

Puolustusministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain muuttamisesta. Laki puolustustarvikkeiden viennistä (282/2012) tuli voimaan 30.6.2012. Laissa säädetään puolustustarvikkeiden viennin, siirron, välityksen ja kauttakuljetuksen valvonnasta ja valvontamenettelystä. Puolustustarvikkeiden viennistä annettuun lakiin ei toistaiseksi ole tehty merkittäviä sisällöllisiä päivityksiä. Puolustustarvikkeiden vientivalvontatyössä on huomattu tarve ajantasaistaa lainsäädäntöä vastaamaan paremmin nykyisen toimintaympäristön tarpeita.

Suomalaisen puolustusteollisuuden vienti on lisääntynyt merkittävästi viime vuosina, mikä on vaikuttanut myös puolustustarvikkeiden viennin valvontaan. Turvallisuustilanteen muuttuminen Euroopassa sekä Suomen liittyminen Natoon on johtanut tarpeeseen arvioida uudelleen muun muassa korkean puolustusteknologian suojaamista sekä puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain soveltamisalan rajauksia.

Esityksen mukaan lain soveltamisalaa ehdotetaan tarkennettavaksi. Myös puolustustarvikkeen määritelmää päivitetäisiin. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uutena lupatyypinä yleinen vientilupa, joka yksinkertaistaisi erityisesti ei-kaupallisiin ja väliaikaisiin vientitilanteisiin liittyvää lupamenettelyä. Valvontaa myös tehostettaisiin tarkentamalla puolustustarvikkeiden viejille asetettavia vaatimuksia ja kirjanpitovelvollisuuksia. Lisäksi mahdollistettaisiin viennin jälkeiset tarkastukset. Tiettyjen teknologioiden kohdalla luotaisiin puolustushallinnon sisäinen vapautusmenettely.

Päätöksentekoa valtioneuvostossa ehdotetaan kohdennettavaksi uudelleen puolustusministeriön ja valtioneuvoston yleisistunnon välillä. Lisäksi lakiin tehtäisiin muutamia teknisiä ja kielellisiä muutoksia.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1. helmikuuta 2027.

Lausunto

Valtioneuvoston kanslia antaa lausuntonsa Lausuntopalvelussa (<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=3a70d8ad-74fb-47a5-8d6f-74912b553749>) seuraavasti.

Voimassa olevan puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain (282/2012) 20 §:n mukaan vienti- ja kauttakuljetusluvan myöntää joko valtioneuvoston yleisistunto tai puolustusministeriö. Valtioneuvoston yleisistunnon päätettäväksi vietävät tuoteluokat on määritelty kattamaan erityisesti tuhoa tuottava materiaali sekä järjestelmäkokonaisuudet, kuten sotilasajoneuvot ja sota-alukset.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvoston kanslia

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vnk@gov.fi

Esityksen mukaan edellä mainittu 20 § muutettaisiin kokonaisuudessaan. Esityksen mukaan vientilupa-asia ratkaistaisiin valtioneuvoston yleisistunnossa. Valtioneuvoston yleisistunto ratkaisisi vientilupa-asian, jos vietävä tuote sisältyy 3 §:ssä tarkoitettuihin puolustustarvikeluettelon tuoteluokkiin 1–12 tai 21–22 ja viennin arvo on huomattavan suuri taikka asian ulko- ja turvallisuuspoliittinen merkitys sitä edellyttää. Puolustusteknologisen kehityksen perusteella valtioneuvoston yleisistunnon toimivaltaan kuuluviksi tuoteluokiksi esitettäisiin tuoteluokkia 11 (elektroniset laitteet), 21 (ohjelmistot) sekä 22 (teknologia). Lisäksi ehdotetaan, että valtioneuvoston yleisistunnon ratkaistavaksi ei enää jatkossa vietäisi kauttakuljetusta koskevia päätöksiä. Hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa ei ole kuitenkaan arvioitu sitä, kuinka edellä mainitut muutokset mahdollisesti vaikuttavat valtioneuvoston yleisistuntoon ratkaistavaksi vietävien lupa-asioiden määrään.

Esitetyn puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain 20 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tuoteluokkien osalta vientiluvat käsitellään valtioneuvoston yleisistunnossa, jos niiden arvo on huomattava. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä viennin huomattavan suuresta arvosta. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan (s.44) valtuutus koskee vain huomattavan arvon asettamista, eikä sillä voitaisi säätää muista päätöksentekoon liittyvistä seikoista. Nykyisen lain mukaan viennin huomattavan suuri arvo on voitu määritellä puolustusministeriön päätöksellä. Valtioneuvoston kanslia yhtyy esitykseen siltä osin, että katsoo kyseessä olevan sen tasoinen asia, josta tulisi säätää valtioneuvoston asetuksen tasolla. Esityksessä ei kuitenkaan ole avattu voimassa olevaa puolustusministeriön päätöstä tai sitä onko kyseisessä päätöksessä olevaa vientiluvan edellyttävää huomattava arvoa tarkoitus muuttaa. Esityksessä ei muutoinkaan ole arvioitu sitä, milloin vientiluvan arvon katsottaisiin olevan huomattava ja onko arvon tasosta tosiasiallisesti tarkoitus säätää lainmuutoksen yhteydessä tai sen jälkeen valtioneuvoston asetuksella. Esityksessä ei myöskään ole avattu sitä, onko tarkoitus säätää uusi asetus vai tehdä mahdollisesti muutos johonkin olemassa olevaan valtioneuvoston asetukseen. Se mille tasolle viennin huomattava arvo määrittyy ja muutetaanko sitä nykyisestä tasosta, vaikuttaa siihen tuleeko esitetty lainmuutos ja mahdollinen uusi asetus tai asetusmuutos vaikuttamaan vientilupien käsittelymääriin valtioneuvoston yleisistunnossa.

Esityksen mukaan lupa-asia voidaan käsitellä valtioneuvoston yleisistunnossa lisäksi, jos sen ulko- ja turvallisuuspoliittinen merkitys sitä edellyttäisi. Ulko- ja turvallisuuspoliittista merkitystä voidaan arvioida itsenäisesti, eikä silloin tuoteluokalla tai viennin arvolla ole ratkaisevaa merkitystä. Ainoastaan ulko- ja turvallisuuspoliittisen merkityksen johdosta valtioneuvoston yleisistunnon käsittely olisi poikkeuksellista, sillä merkittävimmät viennit lähtökohtaisesti määrittyvät momentissa nimettyjen tuoteluokkien ja huomattavan arvon mukaan. Valtioneuvoston yleisistunto käsittelee vientejä, ei EU:n sisäisiä siirtoja. Tuoteluokan ja arvon perusteella valtioneuvoston yleisistunnon päätettäväksi menevät viennit huolimatta siitä, onko kohdemaata erikseen määritetty ulko- ja turvallisuuspoliittisesti esitettömäksi valtioksi valtioneuvoston asetuksella lain 9 §:n asetuksenantovaltuuden perusteella.

Esityksen tavoitteena on muun muassa päivittää puolustustarvikkeiden vientilupiin kohdistuvia säännöksiä siten, että lupajärjestelmä pystyisi vastaamaan merkittävästi kasvaneeseen vientiin ja lupahakemuksien lukumäärään. Myös lisääntynyt kansainvälinen puolustusteollinen yhteistyö ja monikanalliset kehittämis- ja hankintaprojektit vaikuttavat puolustustarvikkeiden vientivalvonnalle asetettaviin vaatimuksiin. Nyt esitettävillä muutosehdotuksilla ajantasaistettaisiin lain soveltamisalaa, lupaviranomaisen määräytymistä sekä luotaisiin joustavampi vientilupamuoto.

Valtioneuvoston kanslian näkemyksen mukaan esityksen vaikutusarviointeja voisi olla hyvä täydentää siltä osin, missä määrin puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain 20 §:n muutosesitys vaikuttaisi valtioneuvoston yleisistunnossa käsiteltävien asioiden määrään. Lisäksi esitykseen voisi olla hyvä avata, mikä on nykyinen vientiluvan merkittävä arvo, onko arvon tasoa tarkoitus muuttaa, onko tosiasiallisesti tarkoitus säätää lainmuutoksen yhteydessä valtioneuvoston asetuksella arvon tarkemmasta määrästä ja jos on, esitykseen voisi lisätä luonnoksen kyseisestä asetuksesta tai asetusmuutoksesta. Se mille tasolle viennin huomattava arvo määrittyy ja muutetaanko sitä nykyisestä tasosta, vaikuttaa siihen tuleeko esitetty lainmuutos ja mahdollinen uusi asetus tai asetusmuutos vaikuttamaan vientilupien käsittelymääriin valtioneuvoston yleisistunnossa.

Alivaltiosihteeri

Timo Lankinen

Lainsäädäntöneuvos

Annika Parsons

Liitteet -
Jakelu PLM Puolustusministeriö
Tiedoksi VNAY

VN/32047/2024-VNK-6

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: